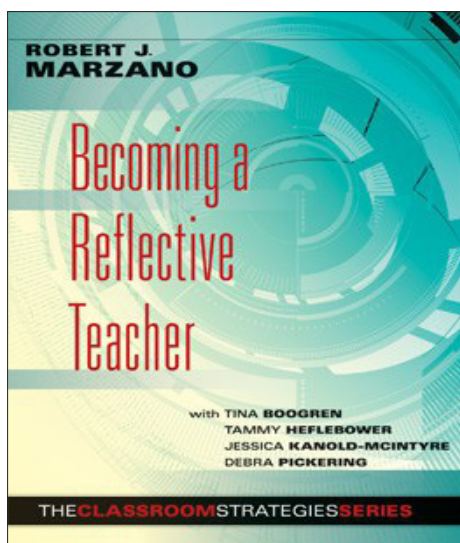

Robert J. Marzano, Tina Boogren, Tammy Heflebower, Jessica Kanold-McIntyre, Debra Pickering (2012): *Becoming a Reflective Teacher*

Marzano Research Laboratory, Denver, SAD

Autor knjige *Becoming a Reflective Teacher* dr. Robert J. Marzano osnivač je istraživačkog laboratorija Marzano u Denveru, SAD, čija je temeljna misija prevođenje znanstvenih spoznaja i rezultata istraživanja u metode koje poboljšavaju nastavnu praksu. Kroz 40 godina iskustva u odgojno-obrazovnom radu objavio je više od 30 knjiga i 150 članaka vezanih uz razna područja učenja i poučavanja. Hrvatskoj pedagoškoj javnosti autor i dio njegova tima predstavljeni su 2006. godine objavljivanjem knjige *Nastavne strategije. Kako primijeniti devet najuspješnijih nastavnih strategija* u izdanju izdavačke kuće EDUCA. Knjiga je bila izvrsno prihvaćena i postala dijelom neizostavne literature na brojnim kolegijima fakulteta.

Knjiga *Becoming a Reflective Teacher*, koju ovdje predstavljamo, dio je nove serije

tima Marzano, zajedno s publikacijama *Coaching Classroom Instruction, Designing & Teaching Learning Goals & Objectives, Enhancing the Art & Science of Teaching With Technology, Formative Assessment & Standards-Based Grading, Questioning Sequences in the Classroom, Highly Engaged Classroom i Teaching & Assessing 21st Century Skills*. S timom koji čine Tina Boogren, Tammy Heflebower, Jessica Kanold-McIntyre i Debra Pickering u knjizi *Becoming a Reflective Teacher* pokušao je približiti problematiku refleksivnosti široj populaciji učitelja. Cilj ove knjige, kako navode autori, jest osposobiti učitelje znanjem i alatima koje nude brojna teorijska i praktična istraživanja, a na temelju kojih se mogu mijenjati, unaprjeđivati i prilagođavati nastavna djelovanja s ciljem poboljšavanja učenikovih postignuća. Kako bi poslužio ostvarenju navedenoga cilja, sadržaj knjige obiluje promišljanjima nastavne prakse i nudi široku lepezu specifičnih postupaka refleksivnog praktičara oslanjajući se na pitanja o točno određenim dimenzijama učinkovita planiranja nastavnog procesa.

Knjiga je objavljena u izdanju *Marzano Research Laboratoryja*, u seriji *Nastavne strategije*; ima 256 stranica i u 6 poglavlja donosi pregled metoda i postupaka koji učiteljima gotovo osiguravaju razvoj refleksivne kompetencije u vlastitom stručno-pedagoškom radu. Svako poglavlje završava nizom pitanja koja usmjeravaju učiteljevo djelovanje k određenim ciljevima. Sva pitanja navedena u poglavljima imaju i svoje odgovore, u vidu jasnih smjernica i primjera koji su

navedeni na kraju knjige (Dodatak A), zajedno sa skalama evidencije reflektivne kompetencije učitelja (Dodatak B).

Na početku je knjige prikaz životopisa autora koji svjedoči o njihovoj kompetentnosti te Uvod s uputama kako se služiti knjigom.

U prvom poglavlju, *Research and theory*, autori donose pregled teorijskih i empirijskih istraživanja na kojima se temelji knjiga. Ona uključuju i kratku povijest reflektivne prakse te navode primjere osoba iz javnog života, s ciljem dokazivanja tvrdnje da je reflektivna praksa nužna kako bi se postalo stručnjak bilo kojeg područja. Poglavlje nudi i metode postavljanja okvira nastavnog procesa koristeći se: trima segmentima nastave, usmjeravajućim pitanjima za planiranje nastave i 41-im čimbenikom učinkovita poučavanja.

Drugo poglavlje, *Having a model of effective teaching*, razlaže segmente nastave (uvođenje rutinskih postupaka, adresiranje sadržaja i trenutačno djelovanje) u povezanu matricu pitanja za svaki segment. Uvođenje rutinskih postupaka osigurava se na dnevnoj bazi pomoću dvaju kontrolnih pitanja: „Što mogu učiniti kako bih pravilno predstavio ciljeve učenja i pratio napredak učenika u njihovu dostizanju te vrednovao njihov uspjeh?“ i „Kako uspostaviti razrednu disciplinu?“. Adresiranje sadržaja odnosi se na učiteljevu pomoć učenicima pri interakciji s novim znanjem, njegovu razumijevanju i produblivanju te stvaranju novih hipoteza. Posljednji segment odnosi se na trenutačno ali neplanirano djelovanje učitelja usmjereno k motiviranju učenika. Za svako pitanje autori nude odgovore i primjere u Priručniku, koji pojašnjava metode i mogućnosti primjene svih čimbenika u razredu.

Treće poglavlje, *Setting growth goals*, odnosi se na određivanje razvojnih ciljeva. Njegov nasadržaj vodi kroz proces „automenadžmenta“ u određivanju razine vlastite kompetentnosti za svaki čimbenik učinkovita poučavanja. Izravno se povezuje s Dodatkom B koji nudi skale evidencije. Poglavlje donosi i detalje izradbe osobnog profila kako bi učiteljima bilo olakšano određivanje godišnjih ciljeva.

Četvrto poglavlje, *Engaging in focused practice*, upućuje u načine usredotočavanja na specifične korake u razvoju, prilagodbi i određivanju metoda nastavne strategije. Knjiga tako postaje i priručnik s brojnim idejama koje pomažu učitelju razviti svaku metodu i dati joj osobni pečat.

Peto poglavlje, *Receiving focused feedback*, problematizira načine osiguravanja i uporabe povratnih informacija. Nudi detaljan prikaz modela kreiranja reflektivnih dnevnika, s ciljem vođenja evidencije o napretku. Nadalje, upućuje učitelje kako se koristiti različitim medijima da bi mogli voditi kvalitetnu evidenciju postignuća učenika.

Posljednje, šesto poglavlje, *Observing and discussing teaching*, ističe završnu komponentu reflektivnog poučavanja – promatranje i raspravu o nastavnom procesu. Navedene aktivnosti u pravilu zahtijevaju suradničko djelovanje dvaju ili više učitelja. Autori međusobno raspravljaju o trima mogućim smjerovima međudjelovanja učitelja: videosnimanje nastavnih iskustava, mentoriranje i održavanje svojevrstnih tečajeva.

Završni dio knjige čine: *Compendium* (Priručnik), *Appendix A* i *Appendix B* (Dodatak A i B) te *References and resources* (Popis izvora) i *Index* (Indeks pojmova). Priručnik za svaki od 41-og čimbenika učinkovita poučavanja,

iskazanih u obliku pitanja i odgovora, nudi preko 270 lako primjenjivih strategija. Strategije se preporuča rabiti kao izvor za razvoj refleksivne prakse te za primjerene načine uporabe medija. Dodatak A donosi odgovore na pitanja postavljena na kraju svakog poglavlja, a Dodatak B nudi skale i model evidencije refleksivne kompetencije učitelja i napretka učenika za svaki čimbenik učinkovita poučavanja.

Na kraju možemo istaknuti kako je knjiga *Becoming a Reflective Teacher* djelo koje će biti jednako korisno i učiteljima

i pedagozima te studentima koji svoje buduće zanimanje vide u nastavnom procesu kao temeljnom području razvoja kompetencija čovjeka. Njezinu važnost za razvoj kompetencije učitelja u jednoj je rečenici izvrsno prikazala recenzentica Jennifer York-Barr: „Pravovremena, dostupna i trenutačno primjenjiva, *Becoming a Reflective Teacher*, knjiga je koja će zasigurno potaknuti entuzijazam i ustrajnost te unaprijediti praktično djelovanje svakog učitelja“.

Ivan Markić, Zagreb